

Endelig har man festet sig ved at kommunen blir uheldig stillet med det lån det fikk av selskapet i 1918 hvis det kommer til å vare så lenge som nu påtenkt før anlegget kommer i drift, idet tidspunktet fra hvilket herredet kommer til å oppebære avgift blir tilsvarende utskutt. Man går nemlig ut fra at kommunen blir gjort delaktig i konsesjonsavgiften, jfr. kommisjonens forslag av 6te oktober 1916 og de 5 pct. rente som kommunen skal svare er det efter det foreliggende meningen å få likvidert gjennom denne avgift. Kommisjonen finner det rimelig at kommunen slipper å betale renter av nevnte lån i utsettelsestiden.»

Departementet finner efter de foreliggende opplysninger og erklæringer å måtte anbefale, at der tilstås selskapet den ansøkte utsettelse med utbygningsarbeidernes fullførelse og påbegynnelse av anleggets drift.

Foruten det tidligere gjeldende vilkår om opretholdelse av en viss arbeidsdrift vil man anbefale betinget at det Årdals herred utbetalte forskud på avgifter blir rentefritt.

Departementet vil i tilfelle rette henvendelse til selskapet om arbeidsdriftens opretholdelse m. v.

Man tillater sig således å

innstille:

At den senest ved kgl. resolusjon av 8de mars 1916 fastsatte frist for fullførelsen av A/S Tyinfaldenes utbygnings- og reguleringsarbeider i Tyinvasdraget i Årdal, Sogn og Fjordane fylke, samt for påbegynnelsen av anleggets drift forlenges til 16de september 1929, — på betingelse av:

1. at selskapet vedlikeholder arbeidsdrift omtrent i samme utstrekning som hittil til beskjefligelse av den i vedkommende bygger hjemmehørende befolkning efter Arbeidsdepartementets nærmere bestemmelse.

2. at Årdal kommune tilstås rentefrihet for det av selskapet i 1918 ydede lån stort kr. 50 000,00.

2. Tønsberg kommune.

(Erhverv av Vittingfoss bruk og vannfall i Ytre Sandsvær).

Kgl. resol. av 25de februar 1921.

Ved kgl. resol. av 2nen april 1917 blev der meddelt et opprettendes selskap, A/S Vittingfoss, konsesjon paa erhverv av vannfallene Vittingfoss med Hajernvassdraget. Man henviser herom til Meddelte Vassdragkonsesjoner IV, hvor konsesjonen vil finnes inntatt s. 78 flg.

Konsesjonsbetingelsene blev vedtatt av den foreløbig valgte direksjon for selskapet under forbehold av approbasjon av den konstituerende generalforsamling. Denne blev holdt 7de mai 1917, og selskapet blev da besluttet stiftet og de møtende vedtok konsesjonen av 2nen april s. å. Registrering av selskapet har derimot ikke funnet sted.

A/S Vittingfoss overdrog senere samtlige sine eiendommer og rettigheter til Tønsberg kommune, og selskapet blev på generalforsamling den 1ste oktober 1917 besluttet oppløst. Vannfallene og de faste eiendommer vil av selgeren Edw. Lloyd Ltd. bli kommunen direkte tilskjøtet.

Den A/S Vittingfoss meddelte konsesjon inneholder i § 19 bestemmelse om, at konsesjonen ikke kan overdras til andre uten kgl. tillatelse.

Tønsberg formannskap har i skrivelse av 6te desember 1917 og 12te mars 1918 hevdet, at kommunens erhvervelse av omhandlede eiendommer er uavhengig av konsesjon, idet vedtagelsen fra A/S Vittingfoss' side av konsesjonen av 2nen april 1917 ikke er meddelt departementet, hvorfor konsesjonen påstås ikke å være bindende for selskapet eller dets rettsefterfølger, Tønsberg kommune. Departementet har derimot inntatt det standpunkt, at da konsesjonen er vedtatt av A/S Vittingfoss' lovlige organer, kan dets eiendommer og rettigheter alene overdras med påhefte av konsesjonen.

Tønsberg kommune har erklært sig villig til å forhandle om en ordning, som tilgodeser de interesser, som gjennom bestemmelser i

konsesjonen er søkt varetatt av hensyn til almenheten og vedkommende stedkommune.

Utbygningen av vannfallet har således vært undergitt offentlig tilsyn også etter Tønsbergs erhvervelse av eiendommene.

Fra Ytre Sandsvær kommune, hvor Vittingfoss er beliggende, har man mottatt flere henvendelser om å søke gjennomført de bestemmelser i konsesjonen av 1917, som har særlig interesse for kommunen, således § 8 om opprettelse av fattigfond og i § 13 om kraftavgivelse samt bestemmelsen i § 2 om at der til opretholdelse av industrielle bedrifter på Vittingfoss skal anvendes en kraftmengde på 1 000 (eventuelt 1 500) hk.

Om disse spørsmål har der vært ført forhandlinger mellom departementet og Tønsberg kommune.

I skrivelse av 26de juli 1920 har borgermesteren i Tønsberg anført følgende:

«Tønsberg kommunes kjøp av Vittingfoss.

I forbindelse med kommunens tidligere skrivelser i denne saks anledning og under henvisning til konferencer med ekspeditionschefen for vassdragsavdelingen tillater jeg mig at meddele at Tønsberg kommune i den forløpne tid har bestræbt sig for at bane vei for en for alle interesserte tilfredsstillende ordning av denne sak.

Jeg skal herom bemerke:

1. Spørsmålet om fattigfond — cfr. de for A/S Vittingfoss opstillede koncessionsvilkaar, § 8 — er ordnet overensstemmende med det ærede departements skrivelse av 15de november 1919 ved Tønsberg Bystyres beslutning av 20de februar 1920 (sak nr. 8/1920, av hvilken avtryk vedlægges). Beslutningen er tidligere særskilt meddelt det ærede departement.

2. Om forholdet til stedkommunen, Ytre Sandsvær, har der været ført forhandlinger gjennom anlægsstyret for Vittingfoss. Disse har tilslut resultert i, at der er opnaadd en overenskomst, der er vedtat av Sandsvær herredsstyre og som Tønsberg Bystyre har bemyndiget formandskapet til at vedta for byens vedkommende, angaaende kraftleie til

Sandsvær og angaaende Vittingfoss Kraftanlæg og Tønsbergs forhold til Sandsvær.

Jeg tillater mig at vedlægge et avtryk av sak nr. 66/1920 i Tønsberg Bystyre, hvor overenskomsten er avtrykt pag. 196—199, tillike med utskrift av Bystyrets beslutning for saa vidt denne sak angaar, i møte 2den ds. hvorav fremgaar, at formandskapets indstilling (pag. 208) blev enstemmig vedtat.

Jeg tillater mig at henwise til overenskomsten, idet jeg særlig nævner, at Ytre Sandsvær har faat det kraftkvantum som ønskedes (§ 1) og som ligger over det man i tilfælde av koncession vilde havt at avgi — og til en pris som ligger væsentlig under den, der vilde fulgt av koncessionsvilkaarene for A/S Vittingfoss. Særlig med hensyn hertil bemerker jeg at produktionsprisen for kraften paa grund av overskridelser, som i disse tider har været uundgaaelige, selv ved fuld belastning av første utbygning viser sig at komme væsentlig over de stipulerte kr. 100,00.

Videre henviser jeg til overenskomstens § 8,1 og særlig § 8,2.

Ytre Sandsværs ordfører har meddelt mig at han har tilskrevet det ærede departement at herredet anser sig for tilfredsstillet med hensyn til overenskomsten.

3. Iøvrig — hvad angaar forholdet til staten og andre kommuner, da har Tønsberg ved en kontrakt med Hoff herred — se bystyresak nr. 66/1920 pag. 201 — paatat sig at levere indtil 500 hk. — og desuten at levere gjennom Hoff reservekraft til statens anlæg ved Hakavik — paa vilkaar, som vistnok vil medgis at være overordentlig gunstige for dette anlæg. (Overenskomstens § 7, 3dje avsnit.)

Endelig har Tønsberg ogsaa skaffet Lardal herred — som ikke paa længere tid kunde ventet at faa tilknytning til andre anlæg — elektrisk energi paa likesaa meget gunstige vilkaar for herredet. Se cit. bystyresak pag. 205.)

De herreder gjennom hvilke Tønsberg fjernledning iøvrig gaar: Ramnæs og Sem, har allerede fra før kontrakter med Treschow-Fritzøe om levering av elektrisk energi og er tilknyttet ledningsnet.

Efterat Treschow-Fritzøes anlæg nu er kjøpt av Vestfold fylke og fylkets byer (derunder ogsaa Tønsberg) i forening, skulde ogsaa her ethvert motsætningsforhold være bortfjernet. Ydermere har Tønsberg for sit anlægs vedkommende erklært sig beredt til paa enhver maate at arbeide sammen med «Vestfold Kraftselskap» til fylkets forsyning med elektricitet — et særarbeide som allerede er indledet.

Av foranstaaende skulde saavidt jeg ser fremgaa at alle de interesser som er søkt tilgodeset gjennom de for A/S Vittingfoss opstillede koncessionsvilkaar, er tilgodeset av Tønsberg kommune direkte og indirekte, ved overenskomster. Hadde Tønsberg kommune erhvervet Vittingfoss-eiendommene direkte av det engelske firma Edw. Lloyd, vilde koncession ikke været nødvendig, men i realiteten er det en saadan erhvervelse som er skedd: A/S Vittingfoss formidlet praktisk talt kun overdragelsen og fik bare saavidt begyndt paa utnyttelsen av eiendommene, hvilke vil bli tilskjøttet Tønsberg kommune direkte fra Edw. Lloyd. — Det er Tønsberg kommune som med store utlæg har bygget kraftanlægget, til nytte ikke bare for sig selv, men for det hele distrikt.

Paa kommunens vegne tillater jeg mig at henstille at man ikke vender tilbake igjen til diskussion om, hvorvidt der er kommet en endelig koncession istand eller ikke, og hvorvidt Tønsberg som følge herav er paaheftet koncessionsvilkaar eller ikke. — I det øieblik realiteten i dette spørsmaal nu kun er om Tønsberg kommune skal være hjemfaldsret underkastet for vandrettigheter og kraftanlæg, turde det ikke være urimelig om staten for sit vedkommende ikke holdt paa krav herom under de foreliggende forhold.

I denne forbindelse bemerket jeg, at firmaet Edw. Lloyd for sit vedkommende — med tiltrædelse fra Tønsbergs side som eier — har vedtat vilkaarene for firmaets leie av Vittingfoss Bruk — hvilken side av saken saaledes er i orden — og at Tønsberg har overdraget til staten ved særlig overenskomst de av de erhvervede vassdragsrettigheter, som særlig hadde interesse for staten, nemlig Hajern.

Baade av hensyn til Tønsberg kommunes tilhjemling av eiendommene fra Edw. Lloyd og av hensyn til skjøtningen av Hajern til staten, hvorom der er fremsat anmodning, vilde det være ønskelig at faa en avgjørelse saa snart som mulig.»

De paaberopte bilag vedlegges.

I skrivelse til Tønsberg magistrat av 30te juli 1920 meddelte man, at departementet måtte fastholde sin prinsipielle opfatning med hensyn til konsesjonen av 2den april 1917.

Da det gjenstående realitetsspørsmål av betydning alene syntes å være spørsmålet om konsesjonens tidsbegrensning, erklærte man å kunne anbefale, at hjemfalsretten suspenderes sålenge Tønsberg kommune er eier av anlegget.

Man har derefter fra borgermesteren i Tønsberg mottatt en skrivelse av 7de september 1920 som er sålydende:

«Da det ærede departements forslag i skrivelse av 30te juli i realiteten imøtekommer Tønsberg kommunes ønsker, tillater jeg mig at meddele, at kommunen er villig til at overta koncessionen av 2den april 1917 under de i skrivelsen fremholdte forutsætninger, idet jeg dog henstiller at følgende bemerkninger tas til overveielse:

Da det er overveiende sandsynlig at det vil komme til en sammenslutning i en eller anden form mellem de kraftverker som Vestfold fylke nu har erhvervet og Tønsberg kommunes, vilde det være hensigtsmessig om den kongelige resolution omfattet en saadan eventualitet og bestemte suspension av hjemfaldsretten saalenge Tønsberg by — eller anden kommune eller sammenslutning av kommuner — eier anlegget.

Da en flerhet av de bestemmelser som indeholdes i koncessionen av 2den april 1917 forutsætter aktieselskapsformen, henstiller jeg, om ikke der i resolutionen bør bemerkes at koncessionen overtas av eller gaar over til Tønsberg kommune «med de forandringer som følger av at aktieselskapsformen er bragt til ophør» eller et lignende uttrykk.

Jeg forstaar det derhen, at det i resolutionen vil bli indtat bemerkning om, at § 8

Meddelte vassdragkonsesjoner.

og § 13 ansees opfylt ved de trufne overenskomster — og bemerkningen om de forandringer som følger av selskapsformens ophør kunde da kanskje tilknyttet der.»

Departementet skal bemerke:

Tønsberg kommune har forpliktet sig til å erstatte de økede utgifter til fattigunderstøttelse som påføres Ytre Sandsvær kommune som følge av utbygningsarbeidene ved Vittingfoss. Herved må konsesjonsbetingelsenes § 8 ansees opfylt.

Ved den med Tønsberg trufne overenskomst er der sikret Ytre Sandsvær kommune for en tid av 70 år inntil 300 kw. elektrisk kraft til en pris av kr. 85,00 pr. elektr. hk. Når Tønsberg kommune i henhold til overenskomst med staten får den kraft som er betinget for overdragsleie av Hajernvassdraget til staten, skal den kraftmengde Ytre Sandsvær har krav paa økes til inntil 1000 kw. og prisen reduseres til kr. 75,00 pr. elektr. hk. Denne kraftmengde er mere enn hvad der i henhold til konsesjonen kan kreves avgitt til kommuner. Prisen kr. 85,00 pr. elektr. hk. er opgitt å svare omtrent til produksjonsprisen i Tønsberg kommunes nu utbyggede anlegg, altså uten det tillegg av 20 pct. som konsesjonen bestemmer for kraft til kommuner. Hoff kommune er ved kontrakt med Tønsberg sikret inntil 500 elektr. hk. til kr. 100,00 pr. elektr. hk. Utenom dette kvantum er Tønsberg forpliktet til å levere reservekraft til statens utbygningsarbeider ved Hakavik, inntil 300 elektr. hk. til kr. 100,00 pr. hk.

Ved disse overenskomster må konsesjonsbetingelsenes § 13 anses opfylt. Av konsesjonens bestemmelser gjenstår således alene tidsbegrensningen i § 18, som Tønsberg ikke har villet akseptere.

Da erhververen er en kommune, finner departementet overensstemmende med prinsippet i den nye konsesjonslov av 1917 å kunne anbefale, at bestemmelsen om overgang av vannfallet til staten etter 70 år suspenderes for den tid Tønsberg by er eier av Vittingfoss.

Da det er sannsynlig at Tønsberg kom-

mune kommer til å samarbeide med Vestfold kraftselskap eller eventuelle andre kommunale sammenslutninger på elektrisitetsforsyningens område, vil man anbefale, at hjemfallsrettens suspensjon også gjelder sålenge anlegget eies av en annen norsk kommune eller kommunal sammenslutning.

Man vil således anbefale, at Tønsberg kommune tillates å erhverve Vittingfoss på de i konsesjon for A/S Vittingfoss av 2nen april 1917 fastsatte betingelser, dog med følgende endringer:

Konsesjonsbetingelsenes § 18 om anleggets overgang til staten etter 70 år suspenderes sålenge Tønsberg kommune eller en sammenslutning av norske kommuner står som eier. Konsesjonsbetingelsenes § 8 om fattigfond og § 13 om avgivelse av kraft til stat og kommuner anses opfylt ved de mellom Tønsberg og vedkommende kommuner avsluttede overenskomster, idet det er departementets forutsetning, at de forpliktelser, som Tønsberg kommune har overtatt likeoverfor vedkommende kommuner om kraftavståelse, refusjon av fattigutgifter, drift av Vittingfoss bruk m. v. blir overholdt så lenge konsesjonen består.

Forøvrig undergår konsesjonen de endringer, som følger av at konsesjonæren blir en kommune istedenfor et selskap.

Det bemerkes, at Hajernvassdraget ved overenskomst med Tønsberg kommune er erhvervet av staten; konsesjonen til Tønsberg skal derfor alene omfatte Vittingfoss bruk og vannfall.

Man har utarbeidet et utkast til betingelser, som er overensstemmende med de for A/S Vittingfoss fastsatte med de foran omhandlede erindringer av hensyn til Tønsberg kommunes erhvervelse.

Utkastet som er vedtatt av kommunen er sålydende:

U t k a s t

til betingelser for Tønsberg kommunes erhverv av Vittingfoss i Ytre Sandsvær.

1.

Konsesjonen meddeles på ubegrenset tid.

2.

Kraftanleggets drift må ikke uten Kongens samtykke i så lang tid som 3 år kontinuerlig stanses eller kontinuerlig innskrenkes til mindre enn en tredjepart av det i den forløpne tid innsatte maskineris energi, og sådanne stansninger eller innskrenkninger må ikke uten Kongens samtykke nogensinde i løpet av 10 år samlet finne sted i så meget som 5 år.

Ved tidsberegningene medregnes ikke den tid, som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major), streik eller lockout har været umulig å utnytte.

3.

Kommunen plikter, forinnan videre utbygning av vannfallet påbegynnes, å forelegge vedkommende departement detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende vannfallets utbygning, således at arbeidene ikke kan iverksettes, forinnan planene er approbert av departementet.

Anleggene skal utføres på en solid måte. Deres utførelse såvel som deres senere vedlikehold og drift underlegges offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av kommunen.

4.

Kommunen skal ved utbygningen av vannfallet og opførelsen av kraftstasjonen m. v. anvende funksjonærer og arbeidere, som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra denne regel, når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig, likesom departementet kan tillate benyttet fremmede arbeidere, når de har hatt fast bopel her i riket det hele siste år.

5.

Kommunen forplikter sig til ved utbygning og drift av anlegget å anvende norsk materiell, forsåvidt dette kan fåes like godt, tilstrekkelig hurtig og for en pris, som ikke

overstiger den utenlandske med mere enn 10 — ti — procent.

I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelser fra regelen om anvendelse av norsk materiell, når særegne hensyn gjør det påkrevet.

6.

Forsikring tegnes såvidt mulig i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

7.

Arbeiderne ved anlegget må ikke pålegges å motta varer istendenfor penger som vederlag for arbeidet eller pålegges nogen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Hvis kommunen holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes efter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt til avgjørelse av vedkommende departement.

8.

Såfremt særskilt politiopsyn i anledning av arbeidernes utførelse av det offentlige finnes nødvendig, plikter anleggenes eier ennvidere å utrede utgiftene derved.

9.

Ved damanleggene skal der tillates truffet de fornødne militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleggenes eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anleggene eller deres benyttelse, likesom anleggenes eier uten godtgjørelse må finne sig i den bruk av anleggene, som skjer i krigsøiemed.

10.

Kommunen er forpliktet til, om og når vedkommende departement så måtte for-

lange, på rimelige, av departementet godkjente vilkår å skaffe arbeidere ved anlegget sundt og forsvarlig husrum.

Vedkommende departement kan bestemme, at de ved statens anlegg til enhver tid gjeldende bestemmelser om barakker og lignende skal komme til anvendelse ved anlegget.

11.

Kommunen må ikke uten samtykke fra vedkommende departement inngå i nogen overenskomst til kunstig forhøielse av prisene her i riket på energi. Heller ikke må energi avgis til utlandet uten Kongens samtykke.

12.

Veier og broer, som kommunen anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten forsåvidt departementet finner, at det kan skje uten vesentlig ulempe for anleggene.

Kommunen skal ikke motsette sig sortering av flere merker ved Vittingfoss lense, om dette forlanges av fellesfløtningsforeningen. Edw. Lloyd limited's stilling som leietager av lensen i henhold til kontrakt med A/S Vittingfoss av 1ste oktober 1916 berøres ikke av denne bestemmelse.

13.

Kommunen er forpliktet til å rette sig efter de bestemmelser, som gis av vedkommende departement til motarbeidelse av dрукenskap og smughandel med berusende drikke ved anlegget.

14.

Kommunen skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevet og stille det herved innvunne materiale til disposisjon for det offentlige.

15.

Konsesjonen kan ikke overdras til andre uten kongelig tillatelse.

Konsesjonen skal ikke være til hinder for at Tønsberg kommune inngår i samar-

beide med et fylkeskommunalt kraftselskap eller kommunale sammenslutninger i den almindelige elektrisitetsforsynings tjeneste.

16.

Kommunen har å underkaste sig de bestemmelser, som til kontroll med foranstående betingelsers overholdelse måtte bli truffet av vedkommende departement. De med kontrollen forbundne utgifter refunderes det offentlige av kommunen.

17.

Forsåvidt der måtte påhvile de konsederte eiendommer eldre panteheftelser, servituter av vesentlig betydning, leierettigheter og lignende heftelser, plikter selskapet innen 2 år å fjerne disse eller sørge for, at de viker prioritet for de i konsesjonen pålagte forpliktelser, herunder mulkter, der måtte pålegges i henhold til denne. Heftelser av mindre betydning kan av vedkommende departement tillates å forbli stående.

18.

Nærværende tillatelse skal på kommunens bekostning tinglyses innen de jurisdiksjoner, hvor de konsederte eiendommer og anlegg m. v. er beliggende.

Man tillater sig således å

innstille:

Det tillates Tønsberg kommune å erhverve Vittingfoss bruk og vannfall i Ytre Sandsvær på de i Arbeidsdepartementets foredrag av 25de februar 1921 inntatte betingelser.

3. A/S Birtavarre.

(Yderligere fristforlengelse efter konsesjon av 27de februar 1914).

Jfr. II nr. 31, IV nr. 7 og 29 og V nr. 9.

Kgl. resol. av 25de februar 1921.

Ved kgl. resol. av 27de februar 1914 blev der gitt A/S Birtavarre tillatelse til å erhverve en del av Gaulasjok og foreta